



**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 6. Vtrum in diuinis formalitatibus, aut etiam in creatis distinctio
aliqua virtualis sit admittenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

tantum sit syncategorematica, atque adeo possibili) ita absque singularitate prima ex natura rei superaddita, cum superaddita tantum per rationem nostram potest esse singulare formaliter: male ergo ad id muneris tribuitur illi singularitas ex natura rei superaddita.

123 Quod si prædicatum specificum, & differentia indiuidualis absque vllâ distinctione ex natura rei in singulis indiuiduis constare possunt, quantumvis per rationem nostram distinctos conceptus for-
tiantur, pariter prædicatum genericum, & differentia specifica in singulis speciebus constare poterunt: quia nullus est titulus ponendi in his, & non in illis ex natura rei distinctionem. Vide dicenda *disp. illa 17. citata.*

124 Iam verò, quod formalitates transcendentes, quæcumque illæ sint, non possint distingui ex natura rei ab illis, quas transcendunt, est clarum; quia vt minimum sequeretur inde dari in singulis entibus infinitis infinitos progressus formalitatum ex natura rei distinctarum, quod patet esse absurdum. Si enim formalitas B à formalitate C transcendente ex natura rei sit distincta, cum B etiam vt condistincta à C iterum debeat formaliter esse C titulo transcendentia, fiet, vt B, vt distincta à prima C, formaliter sit secunda C, & rursum vt distincta à secunda formaliter sit tertia, & sic in infinitum. Tantumdemque eueniet in singulis formalitatibus CCC &c. & in reliquis totius entis. Ex quo tandem fit contra Scotistas, vniuersalia transcendencia, qualia sunt ens, accidens, & similia, quæ apud ipsos, conceptus communes, inò, & vniuocis sibi vendicant, à differentiis inferiorum, & ab inferioribus ipsis formaliter ex natura rei distingui non posse. Vnde etiam capitur argumentum pro vniuersalibus non transcendentibus, quia supposito, quod transcendentia à suis inferioribus etiam vniuocè possint abstrahi, sicut non transcendentia, non est cur hæc distingui ex natura rei possint à suis inferioribus, secus illa. Quod autem prædicata vniuersalissima entis, accidentis, & similia omnes omnino formalitates inferiorum transcendant, & quâ ratione, *inferius disputatio decima septima*, monstrabitur. Mitto alia leniora, quæ fulius ad rem congerit Quiedo *Controuers. 4. Metaphys. punct. 3.*

125 Postremo, Scotistarum distinctio, vel ex eo maxime in vniuersum reicienda est, quod cum tam difficilis sit intellectu, tam innumeraque secum ferat incommoda, superuacanea prorsus est, & inutilis, vel adleniendas difficultates, pro quibus euadendis tum in diuinis, tum etiam in creatis inducitur, vt iam *superius à numer. 102.* satis apertè monstratum est.

126 Restabat modo argumenta diluere, quæ pro suâ distinctione stabilienda excogitarunt Scotistæ. Verum id commodius præstabimus *infra* in peculiari quæstione, quæ erit 7. in ordine, vbi de solutione huiusmodi, aliorumque argumentorum agetur opportunius.

Pharus Scient. Tom. I.

QVÆSTO VI.

Verum in diuinis formalitatibus, aut etiam in creatis distinctio aliqua virtualis sit admittenda?

Variis modis accipi solet distinctio virtualis; 127 tamen omnes ex eodem fonte trahant originem. Virtualitas quippe à virtute dicitur. Virtus autem propriè nihil aliud sonat, quàm vis, potentia, siue facultas ad quodlibet munus obeundum. Vnde factum est primò, vt effectus in virtute causarum dicantur contineri, & causas virtualiter esse effectus ipsos, quatenus vim, & potentiam habent ad eos cauendos. Secundo factum est magis ad rem nostram, vt quidquid valet præstare, quod ab alio quopiam præstari potest, virtualiter esse illud datur. Sic piper virtualiter dicitur esse calidum, quia vim habet calefaciendi æquæ ac, quæ calida sunt formaliter. Et vniuersum, quidquid in ordine ad obeundum quoduis munus perinde se habet atque aliud quidpiam, tantumve valet, quantum illud, siue ei æquiualeat, siue (quæ in idem recidunt) perinde se gerit, ac si esset illud reuera, virtualiter illud ipsum dicitur esse. Vnde tandem virtualitas, & æquiualentia idem omnino sunt in ordine ad quidlibet.

Hinc ortum habuit quadruplex acceptio distinctionis virtualis, quæ in Auctoribus reperitur. 128 Primò enim dicunt aliqui tunc in aliqua re indiuisibili dari distinctionem virtualem, cum ea fundamentum præbet, vt per rationem distinguatur ab intellectu in plures conceptus, quia videlicet in tali fundamento præbendo rebus distinctis verè, & formaliter æquiualeat videtur. Hoc sensu solent multi loqui de distinctione virtuali, vt sunt Conimbr. *in logicâ q. 4. vniuersalium, art. 2. Soar. disp. 7. Metaph. sect. 1. n. 4. & lib. 1. de attributis cap. 13. & lib. 4. de Trinit. cap. 4. Ruiz tom. de Trinit. disp. 12. sect. 2. num. 3. Fasol. testans de communi 1. part. q. 4. art. 2. dubit. 14. n. 117. & alij apud Egidiū de præsentatione tom. 1. de Beat. lib. 5. quæst. 6. artic. 7. apud Meriner. in logicâ cap. 1. de vniuers. disputation. 1. quæst. 2. sect. 1. n. 17. & apud Fasol. supra n. 113. sub finem.*

Secundo alij apud Arriag. 1. p. disp. 42. sect. 1. sub i. 129 distinctionem, seu pluralitatem virtualem in eadem re indiuisibili ponere solent, quatenus in ea plura prædicata coniuncta vident, quæ in aliis rebus inueniuntur dispersa, quibus subinde ea sola quoad talia prædicata æquiualeat videtur, sic dicunt hominem virtualiter esse plura entia, hoc ipso, quod est ens substantiale vt lapis, viuens vt planta, sentiens vt brutum, intelligens vt Angelus, &c.

Tertiò alij ibi distinctionem virtualem reperiunt, 130 vbi coniunctas vident virtutes siue potentias, quæ in aliis rebus sunt dispersæ ad cauendos plures effectus: tunc enim vna sola causa æquiualeat pluribus. Sic dicunt distingui in homine animal, & rationale, quia homo per hos duos gradus æquiualeat Leoni, & Angelo in ordine ad operationes sentiendi, & ratiocinandi: ita Egid. supra, & alij. Quæ quidem acceptio cum præcedente coincidit: nisi, quod illa vniuersalior est.

Quarta, & celeberrima acceptio distinctionis virtualis est, quæ in ordine ad sufferenda 131 prædicata contradictoria sine repugnantia eadem

res indivisibilis dicitur æquivalere pluribus: atque atque adeo virtualiter esse plures, siue distincta in plures. Sic dicunt Theologi: mox referendi distinguui in Deo personalitates ab essentia, cum quæ identificantur realiter: quia multa prædicata conveniunt essentia repleta, quorum contradictoria conveniunt personalitatibus, ut sunt produci, & non produci: communicari, & non communicari: distinguui, & non distinguui, & similia. Quam quidem distinctionem virtuales multi ex Recentioribus vocant intrinsecam, ut eam discriminant à reliquis, quas sub nomine distinctionis virtualis extrinsecæ comprehendunt.

¹³² Igitur prætermisissis tribus prioribus generibus distinctionis virtualis extrinsecæ, de quibus non est dubitandum, tum in Deo, tum in creaturis reperiri (quatenus tam in Deo, quam in creaturis reperiuntur tum fundamentum distinctionis rationis plurium conceptuum, prout exponemus *quest. 8.* tum coniunctio, siue identitas plurium prædicatorum, atque etiam plurium virtutum, seu potentiarum cauendi, quæ in aliis rebus reperiuntur dispersa.) De quædò dumtaxat, & postremo distinctionis virtualis intrinsecæ est difficultas, an in Deo sit admittendum, aut etiam in creaturis?

¹³³ Negant expresse, & impugnant huiusmodi virtuales distinctionem in Deo Granados 1. *part. Contr. 1. titul. 3. disput. 5. sec. 3.* Alarc. 1. *part. titul. 1. disput. 4. capite 2. & titul. 3. disput. 4. capite 7. & titul. 5. disput. 2. capite 7. & 10. & alij.* Imò Turrian. in *selectis part. 1. Centu. 4. dub. 35.* seuerius, quam par esset, arbitratur esse grauissima censura dignam sententiam, quæ talem tuetur distinctionem. Quam insuper negare videntur, quotquot ultra personarum Trinitatem solam distinctionem rationis admittunt in diuinis ut S. Th. 1. *part. quest. 28. articuli. 3.* Vasquez *disp. 117. & 121. & alij.* Nihilominus illam adstruunt, constanterque defendunt in Deo plures, atque graues Theologi Caiet. 1. *part. quest. 39. articuli. 1. §. ad euidenciam, & §. Ad secundum.* Valent. 1. *p. q. 1. de Trinit. punct. 2. sub finem & quest. 4. punct. 1. etiam sub finem, & quest. 13. punct. 1. §. Ad secundum.* Molin. 1. *part. quest. 28. art. 2. disput. 2. concl. 3.* Attrub. *disput. 100. capite 3. num. 17.* Albiz *tratl. 4. de Trinit. disput. 3. sec. 9. & 10.* Aegid. de Præsent. *latissimè lib. 5. de Beat. quest. 5. art. 6.* Heriz. 1. *part. disput. 2. capite 3. num. 18. & disput. 12. capite 1. num. 4. & disput. 50. capite 2. à n. 23.* Zuniga *disput. 2. de Trinit. dub. 4.* Fasol. 1. *part. quest. 4. articuli. 2. dub. 13. num. 99.* Tann. *disp. 2. quest. 2. dub. 3. & disput. 4. quest. 1. dub. 5.* Petr. Hurt. *disput. 6. Metaph. sec. 3.* Arriaga *disp. 5. Logica sec. 4. subf. 2. & latius 1. part. tom. 1. disp. 42. sec. 5.* Ouied. *controu. 4. Metaph. punct. 4. & alij* Recentiores communiter. Ex quibus non desunt, qui hanc distinctionem virtuales, de qua tractamus, extendant etiam ad creaturas. Cæteris tamen plerisque contradicentibus, qui ne in Deo quidem censent esse admittendam, nisi ubi veritates fidei eam debere admitti conuincunt.

Propositio 1.

¹³⁴

Id, quod nomine distinctionis virtualis æquivalentis, seu eminentialis, de quâ agimus, significari intenditur, in Deo, saluâ fide, negari non potest inter conceptus obiectiuos identificados realiter.

Est clarum: quia, suppositâ fide, omnes tenen-

tur confiteri, Essentiam diuinam, & Paternitatem idem esse realiter. Essentiam communicari Filio; Paternitatem verò non communicari realiter. Paternitatem distinguui à Filio; essentiam verò non distinguui realiter. Et consequenter prædicata alias ex se contradictoria, qualia ista sunt, realiter convenire Paternitati, & essentia, quæ realiter sunt prorsus idem; Et consequenter rursus Paternitatem, & essentiam ob suam infinitudinem talis esse eminentia, ut cum realiter sint prorsus idem; realiter nihilominus possint sufficere sine repugnantia prædicata contradictoria, non minus, quam si realiter essent distinctæ. Quod est Paternitatem, & essentiam in ordine ad sufferenda prædicata contradictoria rebus realiter distinctis æquivalere; siue perinde se gerere ac si realiter distinguerentur. Quod ipsum est eas æquivalententer, seu virtualiter esse distinctas à parte rei, cum verè, & formaliter sint prorsus idem. Nequit igitur de primo ad vltimum, suppositâ fide, negari in Deo inter conceptus obiectiuos identificados realiter id, quod nomine distinctionis virtualis significari intenditur.

Itaque esse in Deo Paternitatem, & essentiam ¹³⁵ talis eminentia, ut citra realem distinctionem prædicata contradictoria valeant sine contradictione sustinere realiter, à nullo catholico negari potest. Idque ipsum, & non aliud significari intenditur, quando à præcatis Theologis dicuntur illæ à parte rei distinguui virtualiter. Ex quo patet, qui huiusmodi virtuales distinctionem negant, ab his, qui affirmant in re discrepare non posse, sed tantum in modo loquendi; eoque solum posse inter ipsos controuersiam reduci: an Paternitas, & essentia ob præfatum titulum virtualiter inter se distinctæ sint dicendæ, vel secus?

Propositio 2.

Paternitas, & essentia, & vniuersum quicum- ¹³⁶ que conceptus obiectiuus talis in Deo sunt eminentia, ut cum sint prorsus idem realiter, re ipsa nihilominus verè, & sine contradictione conueniant illis prædicata contradictoria, merito dici possunt, & debent distinguui à parte rei virtualiter.

Primo: quia, cum huiusmodi conceptus in ordine ad munus subeundi talia prædicata sine repugnantia, æquivalent rebus distinctis, siue perinde se gerant, ac si distincti essent verè, & formaliter, iure optimo, & magnâ cum proprietate dicuntur distinguui virtualiter, iuxta doctrinam præmissam *n. 127.* sicut piper propriissimè dicitur virtualiter esse calidum: quia in ordine ad munus calefaciendi perinde se gerit, ac si esset calidum formaliter. Secundo, quia modus iste concipiendi, & explicandi per hæc æquivalentias diuina mysteria, non parum lenit eorum difficultatem, aptissimèque omnium terminos præbet expeditos ad illa more scholastico tractanda, ad eorum rationem, quantum possibile nobis est pro præfati statu, reddendam, & ad facilius, ac expeditius illa ab argumentis aduersantibus propugnanda. Quod certe per solam distinctionem rationis diuinarum formalitatum præfari nequit, vti contendunt plures Theologi. Quæ omnia ex dicendis *quest. 7.* planè apparebunt; atque ex his etiam, quæ iam subiciio, soluendo argumenta, quibus distinctio virtualis impeti potest.

Sit primum. Videri esse illam contra diuinam ¹³⁷ simplicitatem, cum sit distinctio conueniens Deo

Deo à parte rei, & ante omnem intellectus operationem. Quocirca in eam itidem videntur contorqueri posse omnia argumenta, quæ contra distinctionem Scoticam *quæst. præced.* produximus. Respondeo tamen nequaquam id ita se habere; quoniam distinctio virtualis reuera, & absolute loquendo non est distinctio, sed æquivalentia distinctionis: quo fit, ut citra omnia prorsus incommoda commoda solùm distinctionis adferat secum. Imò verò nihil re ipsa, ut dicebam, ponit in diuina substantia præter id, quod illam habere constat ex fide, esse videlicet eam talis eminentiæ, ut cum omnino, & summe sit simplex, in ordine tamen ad suscipiendam sine repugnantia prædicata contradictoria, perinde se habeat, ac si esset multiplex. Itaque sicut esse Deum virtualiter calidum, quod in ordine ad calefaciendum calido æquiualeat, cum verè calidus non sit, nihil imminuit de perfectione diuinâ. Sic esse Deum virtualiter multiplicem, quod in ordine ad prædicata contradictoria sine repugnantia subeunda multiplici æquiualeat, cum verè multiplex non sit, nihil imminuit de diuinâ simplicitate. De distinctione Scoticâ longè diuersa Thologia est: nam illa reuera propriè, & formaliter est distinctio faciens aliud, & aliud, siue, quod vnum non sit aliud à parte rei; faciensque subinde, ut illud ens, in quo reperitur, multiplex sit saltem secundum formalitates ante omnem intellectus operationem; quare nec potest illa non aduersari simplicitati Dei, neque ab aliis exui incommodis, quæ contra eam arguentes *q. præced.* tetigimus.

138 Secundo, contra distinctionem virtualem sic potest argui. Distinctio virtualis inutilis est, & inanis ad explicanda, aut defendenda diuina mysteria. Ergo perperam in Deo adstruitur. Antecedens probatur. Primum quidem, quia nequit per illâ reddi ratio nisi nugatoriè dumtaxat, & verbo tenuis: cur eidem entitati diuinæ duo contradictoria sine repugnantia conueniant. Cum enim distingui virtualiter Paternitatem, & essentiam nihil sit aliud re verâ, ut dictum; quam esse eas talis eminentiæ, ut prædicata contradictoria possint sine contradictione sufferre. Perinde erit asserere, ideo Paternitati, & essentiæ prædicata contradictoria non repugnare, quia virtualiter sunt distinctæ, atque asserere, ideo non repugnare, quia non repugnant, quæ est mera nugatio. Deinde, quia ut nos *superius* à num. 162. contra Scotistas arguebamus. Nisi subiecta prædicatorum inuicem sibi contradicentium eâ ratione sint inter se distincta, quæ illis talia prædicata conueniunt; non possunt hæc à contradictione, seu repugnantia denudari. Ob id namque concludebamus ibi distinctionem formalem Scoticam Paternitatis, & essentiæ cum reali ipsarum identitate compositam, nihil prodesse ad tollendam contradictionem prædicatorum, quæ illis non formaliter solum, sed prorsus realiter conueniunt. Igitur multo minus poterit prodesse ad id muneris distinctio virtualis, quæ longè minor est, quàm formalis, imò, quæ verè, & propriè non est distinctio, sed summa identitas cum quadam distinctionis æquivalentia.

139 Respondeo distinctionem virtualem, etsi penitus non explanet diuina mysteria; quia illa sunt ineffabilia; nonnihil tamen lucis illis adferre, atque adeò neque inutilem, neque inanem ad ea explicanda censendam esse. Fateor equidem distinctionem virtualem Paternitatis verbi gratia, & essentiæ quasi à posteriori dumtaxat nobis innotu-

Pharus Scient. Tom. I.

se ex eo, quod illis verè conueniant prædicata ex suo genere contradictoria, ut fide docemur. Inde enim veluti à posteriori inferimus Paternitatem, & essentiam rebus distinctis æquiualeat, æquiuallenterve distingui in ordine ad talia prædicata; hoc tamen semel statuto; dum quæritur, cur essentiæ, & Paternitati, cum sint realiter prorsus idem, prædicata contradictoria sine repugnantia conueniant; non incongruè respondetur quasi à priori. Quia licet realiter formaliter idem sint, realiter tamen virtualiter sunt distinctæ in ordine ad talia prædicata; siue talis sunt eminentiæ, ut in ordine ad illa rebus distinctis æquiualeant. Quæ quidem responsio negatoria non est, neque idem reddit per idem; sed coherentia prædicatorum aliis contradicentium respectu eiusdem entitatis Paternitatis, & essentiæ pro ratione reddit, quod illæ rebus distinctis æquiualent relatè ad talia prædicata: huius autem æquivalentiæ pro ratione reddit infinitudinem & eminentiam diuinæ substantiæ, vnde nascitur, neque ultra fit progressio à priori. Tamen cuncta hæc rursus à posteriori innotuissè dicantur per fidem dicentem re verâ Paternitati, & essentiæ prædicata dicta competere. Quemadmodum à posteriori scimus substantiam panis, & eius quantitatem realiter inter se distingui, quia per fidem noscimus in Eucharistia separari, semel tamen tali cognita distinctione, si quærat, vnde est, quod possint separari; bene à priori respondebitur, quia realiter distinguuntur, sic autem distingui, quia id fert secum earum natura. Ex quo patet ad priorem partem argumenti propositi.

Ad posteriorem dico. Tunc subiecta debere distinguì eadem ratione, quâ prædicata contradictoria conueniunt illis, ut hæc inuicem sibi non contradicant, quando subiecta alioquin ita non distincta non valent se gerere relatè ad talia prædicata, ac si tali omnino ratione distinguerentur, secus, quando valent ob suam præstantiam, & eminentiam, vti euenit in proposito. Vnde patet argumentum à nobis factum contra Scotistas *locò citato*, etsi bene contra illos intentum concludat, incassum contra nos retorqueri. Cum enim illi formali dumtaxat distinctione paternitatis, & essentiæ subnixi realem prædicatorum contradictionem eis conuenientium tentent excutere, efficaciter à nobis redarguntur: quia contradictio prædicatorum realis per solam distinctionem formalem subiectorum non magis euitabilis est, quàm per solam distinctionem rationis, si vi distinctionis tantum standum sit, ut ipsi stant. Nos verò cum asseramus essentiam, & paternitatem ob suam infinitudinem, & eminentiam citra omnem veram distinctionem eodem omnino modo se gerere in ordine ad dicta prædicata contradictoria, ac si realiter essent distinctæ, tantundem absque vllâ verâ distinctione adscribimus paternitati, & essentiæ, quo prædicatorum ipsorum contradictionem auertamus, quam si illis adscriberemus distinctionem absolute realem. Ex quo patet prædictum argumentum factum à nobis contra Scotistas nihil præstare contra nos.

Tertiò argui potest. Aliqua prædicata contradictoria conueniunt paternitati, & essentiæ, quæ beneficio distinctionis virtualis non possunt à contradictione excusari. Ergo talis distinctio impertinens est etiam respectu reliquorum: quia ut hæc, tali distinctione sublatâ, verè de essentia, & paternitate dicuntur, & reliqua quoque dicuntur. Prædicata autem sunt. *Esse idem*

E e 3

cum

cum Patre, Filio, quod verè dicitur de essentia; & non esse idem cum Patre, & Filio, quod verè dicitur de paternitate. Quod autem Paternitas & essentia respectu horum prædicatorum non distinguantur virtualiter, probatur: quia non se gerunt respectu eorum, ac si verè, & formaliter distinguerentur, in quo distinctio virtualis consistit, quandoquidem si verè, & formaliter Paternitas & essentia distinguerentur, essentia non esset idem cum Patre, & Filio, ut modò est, quod est nò se gerere nunc respectu talis prædicati, ut tunc se gereret. Respondeo essentiam, & Paternitatem dumtaxat distingui virtualiter relatè ad munus, quod alias exposceret distinctionem realem, nisi hæc per eminentiam diuinam æquiualeuter suppleretur; quale dumtaxat est dimidium eiusmodi prædicatorum. Itaque dico Paternitatem, & essentiam virtualiter distingui in ordine solum ad esse idem, & non esse idem cum scilicet Filio, quæ sunt dimidia prædicatorum prædicatorum; ob quam distinctionem talia prædicata Paternitati, & essentia conueniunt sine contradictione, utpote, quæ ab illis dimidiis dumtaxat oriunda erat. Pariterque philosophandum est de his prædicatis. *Essentia est Trinitas. Paternitas non est Trinitas*, & de similibus. Possè autem Paternitatem, & essentiam esse distinctas virtualiter relatè ad vnum munus, & non ad alia, indubitabile est, ut apparebit ex dicendis.

142 Itaque ad multas huiusce generis difficultates, quæ exoriri possunt, sedandas, hæc regula generalis esto. Distinctionem virtalem diuinam formalitatum tantummodò dari in ordine ad munus præcisè, quod alias exposceret distinctionem realem, nisi hæc suppleretur æquiualeuter per eminentiam Dei in ordine verò ad aliud quidpiam nequaquam. Hinc fit, ut sæpe in ordine ad lyncategoremata adiuncta contradictoria non detur distinctio virtualis, quæ datur in ordine ad contradictoria ipsa præcisè lumpa e.g. in ordine ad hæc contradictoria communicari, & non communicari distinguuntur virtualiter essentia, & Paternitas, secus in ordine ad adiunctum, quod in his reperitur, communicari infinite, & non communicari infinite, posito, quod talis infinitas exposcat identitatem essentia cum Paternitate. Quia licet Paternitas, & essentia modo se gerant, ac si distinguerentur formaliter in ordine ad communicari, & non communicari præcisè; non tamen pariter se gerunt in ordine ad communicari, & non communicari infinite, quandoquidem si essentia distingueretur à Paternitate formaliter, non posset communicari infinite infinitudine exposcente siue includente identitatem formalem vtriusque. In ordine quippe ad suam identitatem formalem nequeunt dicte formalitates distingui virtualiter. Quia id esset distingui virtualiter in ordine ad se, siue in ordine ad essendum quod sunt. Quod prorsus est impossibile iuxta dicenda *postmodum*. Pariterque in similibus casibus Theologizandum est.

143 Ex quibus inferitur, prædictas formalitates Dei sæpe non distingui virtualiter in ordine ad prædicata contradictoria complexa, quæ de ipsis verificantur: tametsi semper sic distinguantur in ordine ad eas ipsorum partes præcisè vnde ipsis prouenit contradictoria oppositio & quæ alias formalem exposcerent distinctionem subiectorum, nisi hæc suppleretur æquiualeuter per eminentiam Dei.

144 Quartò, & vrgentius potest obiici. Distinctio virtualis, quæ adstruitur inter Paternitatem, & essentiam ex vnâ parte independentè à nostro modo concipiendi conuenit entitati Patris à parte rei, alias

non reale quid esset, uti supponimus, sed figmentum rationis: ex aliâ parte non est distinctio faciens in ipsa entitate Patris aliud, & aliud à parte rei. Sic enim potius esset formalis, quam virtualis, neque ab Scoticâ differret; sed est prædicatum illud, ratione cuius tota indiuisibilis entitas Patris, prout in se est independentè à nostris conceptibus, ita se gerit in ordine ad prædicata contradictoria, ac si non esset vna, sed duplex. Ob id Hurt. *suprà* §. 143, dixit distinctionem virtalem in Deo pluralitate conceptuum obiectiuorum non indigere, sed in eadem omnino obiectiua formalitate inueniri. Igitur quocumque modo nos concipiamus, & nominemus entitatem Patris, poterimus de illâ verè affirmare prædicata contradictoria, quæ de essentia & Paternitate verè affirmantur. Consequentia est bona: quia si talia prædicata re ipsâ, & secluso quouis respectu ad nostrum modum concipiendi conueniunt entitati indiuisibili Patris, quod ea virtualiter duplex est; nihil ad eorum verificationem referre potest, quod nos eiusmodi entitatem sic, vel aliter concipiamus, aut nominemus. Quam autem absurdum sit consequens inde manifestè conspicitur. Quod hæc duæ propositiones omnino essent veræ. *Pater distinguitur à Filio. Pater non distinguitur à Filio* non minus, quam hæc. *Pater distinguitur à Filio. Essentia Patris non distinguitur à Filio* quandoquidem in vtriusque eadem realitas Patris ponitur ex parte subiecti licet quæro modo significata; cum tamen secunda illarum priorum hæretica sit.

Respondeo entitatem Patris realiter indiuisibilem non vtemque se gerere ut duplicem relatè ad prædicata contradictoria, sed ut duplicem, siue duas, quarum altera essentia, & altera Paternitas est. Quo fit, ut conceptus essentia, & conceptus Paternitatis realiter in tali entitate identificati æquiualeuter sint distincti in ordine ad talia prædicata, ita, quod alterum prædicatum alteri conceptui dumtaxat, & alterum alteri conueniat; quamquam enim dicti conceptus à parte rei non sunt alter, & alter formaliter, æquiualeuter sunt alter, & alter in ordine ad suscipienda ea prædicata diuisim; id enim ipsum est distingui virtualiter Paternitatem, & essentiam in ordine ad talia prædicata, quod alterum eorum prædicatum soli Paternitati, aut Patri ratione solius Paternitatis, & alterum soli essentia possint conuenire, de factoque conueniant realiter æquè, ac si essentia, & Paternitas realiter formaliter essent distinctæ. Quod, cum ita sit, iam facile apparet primò eiusmodi prædicata contradictoria non posse indiscriminatim affirmari de tota Patris entitate vtemque concepta, & significata; sed alterum de conceptu obiectiuo essentia, alterum de conceptu obiectiuo Paternitatis, seu Patris affirmari debere. Quo cessat absurdum per argumentum illatum. Secundò absque præcisione obiectiua formalitatum, nequaquam posse nos pro hoc statu intelligere, aut explicare, imò nec credere distinctè veritates, quas fides docet circa mysterium Trinitatis: nequimus enim nos non distinguere per rationem formaliter eos conceptus, qui à parte rei distinguuntur æquiualeuter ad attribuendum illis per iudicium ea prædicata diuisim; quæ ipsis diuisim conueniunt ob suam, quam habent re verè non formalem, sed æquiualem distinctionem. Id, quod contra Hurt. & alios vberius est demonstrandum *infra* q. 9. Vnde tandem contra Hurt. ipsum apparet distinctionem virtalem, de qua tractamus, in eadem Dei obiectiua formalitate nequaquam posse reperiri.

Quintò

146 Quinto obicitur. Si Paternitas, & essentia diuina distinguuntur virtualiter. Ergo Pater virtualiter est ex illis compositus. Ergo virtualiter est non Deus. Ergo virtualiter est chymera, ergo ita se gerit, ac si formaliter esset chymera: ergo non existit formaliter, vti non existeret, si formaliter esset chymera. Quæ omnia valde absurda sunt. Respondeo Paternitatem, & essentiam tantum distingui virtualiter in ordine ad prædicata, non verò item absolute, seu in ordine ad se. Atque ita Patrem in ordine tantum ad talia prædicata esse quasi compositum virtualiter, in tamen ad se minime. Vnde non sequitur esse cum virtualiter non Deum, aut chymeram, & cessant alia absurda.

147 Instabis. Nequeunt Paternitas, & essentia virtualiter esse distinctæ in ordine ad prædicata contradictoria, quin habeant in se talem distinctionem; repugnat enim conuenire aliquid alicui relatè ad aliud quidpiam, & non habere id absolute tale quid in se: ergo si virtualiter distinguuntur relatè ad prædicata dicta, virtualiter sunt etiam distinctæ in se, siue relatè ad proprium esse: ergo perinde se gerunt in suo esse, ac si distinguerentur formaliter à parte rei, & redeunt omnia illata absurda. Quia quemadmodum casu, quod distinguerentur formaliter, verissime diceretur Paternitatem non esse à parte rei essentiam, neque essentiam Paternitatem, ita modo titulo distinctionis virtualis id ipsum posset dici æquè verè, contra veram fidem. Paterque subinde etiam dicitur verè, & formaliter compositus, atque adeo non Deus; sed chymera. Confirmatur: quia impossibile est, vt aliqua extrema distinguantur formaliter in ordine ad aliquod munus, & non distinguantur formaliter in ordine ad se. Ergo etiam est impossibile, vt distinguantur virtualiter in ordine ad aliquod munus, & non distinguantur virtualiter in ordine ad se. Sequunturque iterum absurda commemorata.

148 Respondeo negando paternitatem, & essentiam eoipso, quod distinguuntur virtualiter in ordine ad prædicata contradictoria, debere distingui virtualiter in ordine ad se, siue in ordine ad proprium esse. Tamen non possunt non habere in se talem distinctionem relatè ad talia prædicata, quod est valde diuersum. Neque enim Paternitas, & essentia in ordine ad essendum, quod sunt comparatæ inter se præcisè, vllà indigent distinctione, sicut indigent ad suscipienda sine repugnantia prædicata contradictoria, quin imò in ordine ad essendum, quod sunt, illis repugnat omnis distinctio adhuc virtualis, vt argumentum factum ostendit; qua semel subblata, absurda per illud illata cessant. Ad confirmationem respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam: quia, quod semel est formaliter tale, imprimis est tale comparatione sui, siue in ordine ad essendum, quod est, quoniam id ipsum est illud esse formaliter tale. Vnde nequit esse formaliter tale in ordine ad aliquod munus, quin sit etiam tale in ordine ad se, vt patet in calore formali, qui non potest esse calor formalis in ordine ad calefaciendum, quin sit in ordine ad essendum, quod est. At, quod solum æquialenter est tale, non opus est, quod tale sit comparatione sui, etsi sit tale comparatione alienius muneris. quia non opus est, quod in ordine ad essendum, quod est, æquialeat ei, cui æquialeat relatè ad tale munus, imò id repugnat, vt patet in pipere, quod in ordine ad calefaciendum calori æquialeat: cui tamen in ordine ad essendum, quod est, nequit æquialere. Liqueat igitur, quæ virtualiter solum distincta sunt in ordine ad

aliquod aliud munus, in ordine ad proprium esse nec debere, nec posse virtualiter distincta esse. Tamen, quæ formaliter distinguuntur in ordine ad aliquod munus, nequeant non etiam esse distincta formaliter in ordine ad se.

Sexto obici potest. Sicut sunt prædicata contradictoria distingui formaliter à Filiatione, non distingui formaliter à Filiatione, quorum primum re ipsa conuenit Paternitati; secundum verò essentia, ita sunt prædicata contradictoria, distingui virtualiter ab essentia, non distingui virtualiter ab essentia, quorum primum Paternitati, secundum verò essentia debet conuenire reipsa, si talis distinctio virtualis reperitur in Deo. Ergo eâ semel admissa, alia necessariò in ordine ad illam est admittenda; & in ordine ad hanc tertiam, & sic in infinitum; quod videtur absurdum. Respondeo distinctionem virtualem, quæ nihil est aliud, quam valor distinctionis in re indistincta pro se simul, & pro prædicatis, in ordine ad quæ datur, valere, quin opus sit aliâ distinctione virtuali, quasi reflexa: quia cum Paternitas in ordine ad hoc, quod est distingui à Filiatione, in se ipsa habeat valorem rei distinctæ ab essentia, nequit non etiam habere talem valorem in ordine ad valorem ipsum habendum, quod est distinctionem virtualem imprimis pro seipsa seruire, vt, quo pacto de Paternitate verè affirmatur, verè de essentia negari possit, & vice versâ.

Septimò denique opponitur. Maior est oppositio 150 reperta inter duo contradictoria, quam reperta inter principium, & principiatum. Sed hæc absque distinctione reali, verâ, & formali constare nequit. Ergo neque illa. Vel si primâ cum solâ distinctione virtuali componi potest; potiori iure poterit componi secunda; nulliusque subinde momenti erit argumentum, quo PP. realem personarum distinctionem in Deo ex earum oppositione producentis, & producti deducunt. Si enim sola distinctio virtualis Paternitatis, & essentia est sufficiens, vt realiter essentia communicetur Filio; & non communicetur Paternitas; cur non sufficiet sola distinctio virtualis Patris, & Filij, vt realiter Pater Filium producat, & Filius producat à Patre? Respondeo oppositionem repertam inter duo contradictoria reipsa formalia, qualia dumtaxat sunt existere, & non existere esse quidem maiorem, aut certè non minorem oppositione repertâ inter principium, & principiatum, atque adeo illam non minus, quam hanc secum ferre distinctionem extremorum realem formalem. Oppositionem verò repertam inter contradictoria reipsa tantum fundamentalia, formaliaque solum iuxta modum intelligendi nostrum minorem esse in vniuersum oppositione principij, & principiatum, atque ita licet in creatis absque distinctione reali formali extremorum oppositorum nequeant constare; in diuinis tamen cum solâ distinctione virtuali posse componi. Talis autem est contradictoria oppositio, quam habent prædicata, quæ in Deo de essentia, & personalitatibus verificantur: vtpotè, quæ reipsa, & apud videntes intuitiue omnia sunt positiua, atque adeo fundamentaliter solum contradictoria, iuxta vniuersalem doctrinam de huiusmodi contradictoriis tradendam suo loco.

Mitto alia leuiora, quæ contra distinctionem virtualem congerit Alarcon *locis citatis*; quia satis, superque dilata manent per doctrinam traditam, quæ ampliorem adhuc lucem accipiet ex dicendis *suis locis* circa distinctionem, & contingentiam virtualem actuum Dei liberorum. Quorum mysterium

rium non minus intellectu difficile, quam Trinitatis mysterium est, ut ibi videmus.

151 Post hæc scripta in longissimam disputationem incidi P. Ioan. de Quiros, quæ est 15. r. 1. *suarum disputationum selectarum de Deo*. Vbi multis laborare conatur distinctionem virtualement, de qua hic tractamus, contendens probare, de formalitatibus diuinis immediate identificatis realiter nullatenus verificari posse absque repugnantia prædicata realiter contradictoria. Vt autem hæc absque repugnantia verificentur de illis, quæ simul cum identitate immediata mediatam distinctionem realem habent in tertio, huiusmodi distinctionem in tertio sufficere. Atque in vtriusque distinctionem virtualement, de qua tractamus, inutilem esse, & consequenter impossibilem. Eas autem formalitates diuinas appellat distinctas in tertio mediate & realiter, quarum prima ita est cum secunda realiter identificata, ut sit realiter distincta à tertia, cum qua est identificata secunda, uti Paternitas ita est cum essentia identificata, ut sit realiter distincta à Filiatione, cum qua est identificata ipsa essentia.

152 Verum enim verò vtrum aliquæ formalitates diuinæ realiter identificatæ prædicata contradictoria possint sine repugnantia sufferre, independenter à prædicta distinctione reali in tertio; & consequenter in ordine ad talia prædicata distinctionem virtualement habere; in propriis *Tractatibus de Deo* examinandum est. Tales enim esse videntur formalitates intellectus, & voluntatis, quatenus prima præ secunda re ipsa in productionem Verbi videtur influere, secunda vero præ prima in productionem Spiritus Sancti. De quo in *Tract. de Trinitate*. Tales formalitates intellectus contingentis, & necessariæ, quatenus prima re ipsa est potens non denominare Deum intelligentem, secus secunda. De quo in *Tract. de scientia Dei*. Tales formalitates intellectus, & volitionis, quatenus prima in secundam aliquo reali modo videtur influere, secus è contra. De quo in *Tract. de voluntate Dei*. & ceteræ huiusmodi. Aliena quippe sunt examina ista ab hac questione. In qua solum inquiritur an, sint dicendæ distinctæ inter se virtualiter ille formalitates realiter identificatæ, de quibus aliunde constat sufferre sine repugnantia prædicata contradictoria. Quales citra omne dubium sunt formalitates essentia, & cuiusvis Personalitatis diuinæ, ut fatetur ipse Quiros; neque vllus Catholicus negare potest. Quæ quidem questio potius est de modo loquendi, quam de ipsa re, ut dicebam *proposit. 1.* Quo circa Auctor iste extra propria loca, atque adeo citra propria principia contendit probare formalitates prioris generis prædicata contradictoria nequaquam sufferre: quo semel posito, indubitatum est, illas in ordine ad talia prædicata virtualiter non distinguui. De formalitatibus vero posterioris generis incallum, inconsequenterque conatur suadere, virtualiter non distinguui in ordine ad prædicata contradictoria, quæ re ipsa suscipiunt, & quorum suscipiendorum subinde capaces sunt. Quandoquidem ipse definit distinctionem virtualement esse capacitatem suscipiendi prædicata contradictoria: fateturque, neque negare potest, dictas formalitates talem capacitatem habere. Ex quo fit malè etiam ipsum, nec satis consequenter contendere, sufficere in dictis formalitatibus ad suscipienda prædicata contradictoria sine repugnantia realem distinctionem mediatam, quam (phrasi eius) in tertio habere dicuntur. Quandoquidem ad realem ipsam earum mediatam distinctionem in tertio ipsa immediata virtua-

lis earumdem omnino necessaria est. Si namque prima & secunda formalitas non essent virtualiter duæ, siue inter se distinctæ, non posset prima realiter distinguui à tertia, à qua secunda realiter distincta non est. Nimirum, si Paternitas & essentia non essent virtualiter distinctæ inter se, non posset Paternitas realiter à Filiatione distinguui, à quâ realiter Essentia distincta non est. Sæpe itaque formalitates diuinas suscipientes prædicata contradictoria, quæcumque illæ sint, virtualiter distinctas in ordine ad eas suscipiendas dicendas esse. Quidquid nouissime loco citato contendat Quiros in oppositum.

Propositiu 3.

153 Distinctio virtualis in ordine ad suscipienda prædicata contradictoria nullatenus in creatis est admitenda; quin imò ab illâ prorsus, veluti à peste, ac perniciæ totius Philosophiæ abhorrendum est.

Ita sentiunt Hurtado, Arriaga, Quieto, & alij plerique *supra* relati, qui nobiscum huiusmodi distinctionem admittunt in diuinis. Admittitur enim in diuinis, quòd ad id compellunt mysteria fidei, in cuius obsequium captiandus est intellectus; eam tamen in creatis etiam admittere erit humanis diuina confundere, & velle creata per diuinam metiri. Imò abstrusiora mysteria creaturis tribuere, quam fides attribuit Creatori; semel enim eà distinctione admissâ in creatis: possibilia citra dubium erunt plura mysteria Trinitatis, atque etiam quaternitatis & amplius. Poterit eadem indiuisibilis entitas secundum diuersas formalitates distinctas virtualiter produci simul, & non produci; vniiri, & non vniiri: esse in tali loco, aut subiecto, & non esse in eodem loco, aut subiecto; & alia sexcenta huiusmodi, quæ manifestè sunt chymica.

Deinde si vnaquæque creatura titulo virtualis distinctionis duplex contradictorium absque repugnantia potest admittere, quid superest in Philosophiâ firmum? quid profunt præcepta Logicæ? Quid commodi secum fert syllogizandi methodus? Cuncta profecto cassâ sunt, totaque subinde vis naturalis rationis penitus enervatur ad philosophandum in creatis, ut perpendenti singula notum fiet.

154 Præterea eodem iure, quo in creatis adstruitur distinctio virtualis, quoduis ens, aut non ens virtuale, quod non sit tale formaliter adstrui poterit. Quo fiet, ut nullum habeamus argumentum ad probandas veras rerum essentias, & existentias, aut earum negationes. Poterit enim vnusquisque si velit omnem propositionem quantumvis euidentem negare, dicens id, quod affirmatur esse, aut non esse, verè, & formaliter non ita se habere, sed virtualiter dumtaxat, quia in ordine ad nostram perspicuam, & euidentem cognitionem perinde se gerit, ac si formaliter esset tale, quale iudicatur. Poterit insuper omnem distinctionem, & identitatem formalem è medio tollere dicendo esse vniuersales dumtaxat, quatenus id ipsum præstant, quod præstant formales. Idemque de potentis rerum casualibus, ac denique de omnibus fore entibus, & negationibus impunè poterit affirmare, quin possit de falsitate aliquo argumento conuinci. Quæ, quam absurda sint, nemo non videt.

Denique semel admissis in creatis huiusmodi virtualitatibus, vbicumque ponitur distinctio virtualis in ordine ad prædicata contradictoria simul cum identitate formali, potius deberet è conuerso poni

Disp. XIII. De identit. & dist. rer. Quaest. VI. 333

poni distinctio formalis cum identitate virtuali, stando enim in ratione naturali nihil potest vrgentius cogere ad adstruendam identitatem formalem, quam cogit necessitas vitandi contradictionem ad adstruendam distinctionem formalem. Igitur, qui ponit distinctionem virtualement inter gradus rerum metaphysicos, vt inter animal, & rationale, & similes preterea vitandi contradictionem predicatorem, quae de eis dicuntur, potius iure posset imò, & deberet dicere tales gradus vere, & formaliter distingui, quia admittuntur praedicata contradictoria, & ad argumenta, quae probant eorum identitatem, respondere esse virtualiter idem, quia se gerunt ac si idem essent. Quod quidem non solum absurdum, sed prorsus inane est.

156 Sicut igitur distinctionem virtualement in ordine ad componenda cum eodem subiecto reali praedicata contradictoria, eandem ferre secum difficultatem, quam mysteria diuina, vt constat ex dictis *propositi. 1.* atque adeo solius entis infiniti per essentiam, qualis Deus est, propriam esse; neque in aliquo ente creato vllomodo inueniri posse. Etenim statuto semel, id, quod nefas esset negare, multa continere Deo praedicata ob infinitam suae naturae celsitudinem, quae omnino repugnat in creaturis reperiuntur; a fortiori sciendum est distinctionem virtualement, de qua tractamus, ex genere eorum praedicatorum esse, maxime cum eius possibilitas adeo à ratione naturali remota sit, vt sola fides mysteriorum Dei, vbi illam cogimur admittere, in eius potuerit nos persuasionem inducere. Adde non solum esse inertiam animi, sed pessimum philosophandi genus à diuinis ad creatura arguere, vellegue finitum mensurari infinito; atque ita creaturam creatori non sine ipsius irreuerentia quodammodo aequare. Præterquam, quod difficultates; pro quibus distinctio virtualis in creatis intraditur, suas habent plures vias, per quas expeditur, vt bona ex parte videbimus in hac disputatione.

157 Ex his inferitur ne respectu quidem praedicatorum intentionum sibi contradicentium dari posse in rebus creatis distinctionem virtualement. In quo Recentiores quidam, quos suppressio nomine refert Oniedo *supra § 4.* hallucinati sunt, censentes in ordine ad contradictoria intentionalia, vt sunt cognosci, & non cognosci, distinctionem virtualement esse, & necessariam ad hoc vt intellectus praescindat ex parte obiecti formalitates. Tamen omnino sit impossibilis in ordine ad contradictoria physica, vt sunt produci, & non produci, vni & non vni, esse, & non esse in tali loco &c. Perperam tamen: primo, quia, quae diximus circa praesentem propositionem omnem omnino distinctionem virtualement in ordine ad praedicata contradictoria relegant à creaturis. Secundo, quia si cognosci vnam formalitatem, & non cognosci aliam identificatam cum illa, non sunt ex se praedicata contradictoria, seclusa distinctione virtuali talium formalitatum, superflue omnino adstruitur hæc ad eorum impediendam contradictionem. Si autem sunt, æque erunt talia, atque vni vnam earundem formalitatem, & non vni aliam, quia contradictio ex suo conceptu non suscipit magis & minus; sed omnia contradictoria æque inter se sunt contradictoria; ergo vel in vtroque casu est possibilis distinctio virtualis in ordine ad impediendam contradictionem talium praedicatorum, vel prorsus in neutro. Tertio, quia cognosci aliquid simul, & non cognosci æque omnino repugnat ex se, atque vni simul & non vni; sicut æque repugnat existere

simul, & non existere cognitionem alienius, atque existere simul, & non existere eius vnionem. Quod enim illud extrinsecè per cognitionem, & intrinsecè per vnionem tangatur. Tum, quod per cognitionem possit attingi, dum non existit: per vnionem non item, impertinenter omnino se habent ad rem, quandoquidem si illud simul cognosceretur, & non cognosceretur; simul existeret, & non existeret eius cognitio; aut simul ea esset, & non esset cognitio illius, quae sunt praedicata intrinsecè sibi contradicentia ex parte cognitionis, æque ac essent ex parte vnionis, si simul illud ipsum vniretur, & non vniretur. Igitur, vel in ordine ad vtraque praedicata contradictoria, physica scilicet, & intentionalia; vel omnino in ordine ad neutra est asserenda possibilis distinctio virtualis in creaturis, vt nos statuimus. Perperamque huiusmodi praedicata discriminantur ad propositum, praesertim cum ea, quae intentionalia appellantur, considerata in se ipsis æque ac alia sint physica, siue existentia physice à parte rei. Quae autem ratione vna formalitas à nobis ex parte obiecti possit praescindi ab alia extra virtualement distinctionem ipsarum, inferius *q. 9.* explicandum est.

Propositio 4.

Distinctio virtualis in ordine ad suscipienda praedicata contradictoria, ne in Deo quidem est admit- 158 tendenda, nisi vbi fides compellit illam admittere: eo quod veritas aliqua aut reuelata, aut ex reuelatis sequuta absque tali distinctione constare non potest.

Consentiunt etiam in hanc propositionem plerique ex Doctoribus pro nostra sententia citatis. Et merito, quia conceptus adeo difficilis, vt sit necessarium captiuare, ac veluti cogere intellectum ad eius possibilitatem capiendam, nequaquam est vel ipsi Deo tribuendus, nisi compellente fide proximè, vel remotè. De Deo quippe leclusa fide secundum principia naturalia, & intra eorum metas theologizandum est, à quibus profectò longè abesset distinctio virtualis, de qua tractamus, nisi eam fides diuinorum mysteriorum introduxisset, vtpote, quae quodammodo limitat, & coarctat, seu potius transcendit ipsa naturalia principia, vt patet ex dictis, & amplius patebit ex dicendis *q. seq.*

Hinc sequitur, quoties formalitates diuinae nullo 159 latenus aliquod munus obire valent sine distinctione virtuali; nisi proximè, vel remotè suadeat fides, eis tale munus conuenire, potius esse illis munus ipsum negandum, quam distinctionem virtualement relatè ad ipsum attribuendam, idque etiam si illa extra dubium relatè ad aliud munus virtualiter distincta sint, e. g. si repugnat videri essentiam intuitiue, non visà per eundem actum Paternitate, nisi paternitas, & essentia in ordine ad talem visionem virtualiter distinguantur; & alias ex fide non constet alteram sine altera intuitiue videri posse (De quo *suo loco*) potius est neganda hæc potentia, quam adstruenda illa distinctio, quantumvis Paternitas, & essentia in ordine ad alia praedicata diuina sint virtualiter distincta; & in similibus pariter.

Porro. Possè diuinas formalitates esse virtualiter 160 distinctas in ordine ad vnum munus, & non in ordine ad aliud, præterquam, quod satis ex dictis constat, probati potest à priori: quia nihil vetat æquiualeere vnum alteri in aliquo solam, & non in reliquis, quae illud habet. Piper namque æquiualeat calori in virtute productiua alterius caloris, & non in

in virtute dispositiua ad formam ignis. Ergo bene poterant formalitates diuinae aequualere rebus distinctis in ordine ad vnum munus, & non in ordine ad alia, quae res distinctae in quantum distinctae praestare valent.

- 161 Imò indidem est ad extremum colligendum contra plerisque Recentiores distinctionem virtutalem, aliasque huiusmodi virtualitates, seu aequualentias, nullatenus debere attribui, vti ipsi passim attribuant, formalitatibus diuinis absolute, & simpliciter (quasi eis conueniant in ordine ad totum, quod sunt) sed respectiue tantum ad aliquod speciale munus. Alias multa absurda sequentur, vt ex dictis in hac quaestione colligere est, ex *alibique* dicendis amplius constabit. Ratio à priori, quia nullum ens alteri enti à se diuerso potest aequualere in ordine ad totum, quod ipsum est, alioquin non esset ab illo diuersum, vt ponitur; si enim piper e. g. in ordine ad totum, quod ipsum est, aequualeret calori, perinde ac calor, se haberet quoad totum suum esse, atque adeo iam non piper, vt ponitur, esset, sed calor, habere se enim aliquid, quoad totum suum esse, vt calorem, & esse calorem, in idem recidit.

QVÆSTIO VII.

Quomodo dissoluenda sunt argumenta, quae contra identitatem diuinarum formalitatum, tum ab aliis, tum maxime ab Scotistis opponi solent?

- 162 **A**gendum imprimis de formalitatibus diuinis, atque adeo de Attributis Dei tum communibus tam inter se, quam cum essentia comparatis, tum personalibus collatis cum essentia ipsa, & communibus. De eorumque identitate excludente non solum distinctionem absolute realem, iuxta doctrinam stabilitam q. 4. sed etiam distinctionem formalem ex natura rei, iuxta doctrinam contra Scotistas statutam q. 5.
- 163 Primum autem argumentum eiusmodi identitatis aduersum ex illo desumitur axiomate celeberrimo. *Quae sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se.* Cuius meminit Arist. lib. 7. Topic. cap. 1. loco 5. vt supra q. 3. proposui. 2. commemorauimus. Si enim relationes, seu personalitates diuinae cum vnâ Dei essentia sunt idem, & inter se quoque debent esse idem, iuxta dictum axioma. At constat ex fide esse inter se distinctas. Ergo & ab ipsâ essentia distinctae sunt. Aut axioma alioquin euident, falsum est. Totaque forma syllogistica fundata in illo funditus corruit; totaque vis rationis humanae penitus enervatur.
- 164 Hoc argumentum non parum negotij facessit cunctis Theologis. Neque vna omnium circa solutionem eius sententia est. Etenim praetermissis illis, qui vt hanc difficultatem euaderent, minus catholice de diuinâ Trinitate sentientes, realem aliquam distinctionem commenti sunt inter personas, & essentiam, tollentes ab eis subinde, realem identitatem, quam habent, contra quos egimus q. 4. Praetermissis etiam Scotistis, qui cum reali identitate distinctionem formalem ex naturâ rei inter personas & essentiam componere satagunt, quorum doctrinam latè, & efficaciter confutauimus q. 5. Et reliquis quidam dicunt praedictum axioma vniuersaliter esse verum in conceptibus absolutis. Cum

quo stat conceptus inuicem relatiuos, quales sunt personalitates diuinae, posse inter se distinctos esse, etsi sint idem vni tertio. Pro hoc modo dicendi aſſert P. Ruiz *tom. de Trinit. disput. 15. sec. 3.* Boethium, Athanasium, Cyrillum, & alios Patres. Ceterum cum distinctio mutua relatiuorum, quae sunt eadem vni tertio, nullibi reperiri valeat praeterquam in Deo ob summam eius infinitudinem. (Alioquin plurima Trinitatis mysteria essent possibilia in creatis, quod sine absurdo ingenti dici non potest.) perinde est ita explicare axioma, ac dicere illud in solis creaturis, non item in Deo locum habere.

Alij dicunt praefatum axioma vniuersaliter esse verum, in iis, quae sunt eadem adaequatè vni tertio, seu, quod in idem recidit, in iis, quae sunt eadem vni tertio incommunicabili, siue, quod ita est vnam, vt non sit etiam plura. Sic Moli. 1. part. *quest. 28. artic. 3. disput. 2. Val disp. 2. quest. 2. punct. 4.* Bellarm. lib. 1. de Christo cap. 18. Gran. *controu. 5. de Trinit. tit. 3. disput. 3. sec. 3.* & alij. Verum haec distinctiones nugatorium potius videntur reddere axioma, quam illud ad rem expedire. Nam esse aliqua eadem vni tertio adaequatè nihil aliud in praesenti sonare potest, quam, quodd omnia identificata cum tertio, sint etiam identificata cum singulis, quod est esse illa eadem inter se; & esse tertium incommunicabile, aut ita vnum, vt non sit plura, idem est, ac non esse illud identificatum cum pluribus inter se distinctis. Perinde ergo erit asserere. Quae sunt eadem vni tertio adaequatè, siue, sunt eadem vni tertio incommunicabili, aut omnimodis vni, sunt eadem inter se: atque asserere, quae sunt eadem vni tertio, & inter se non sunt distincta, sunt eadem inter se; quae est clara nugatio.

Alij idem axioma sic explicant, vt sensus sit, quae sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se *secundum id, secundum quod idem sunt*, quo sensu censent etiam in Deo illud locum habere. Pro hac explicatione Soar. lib. de Trinit. cap. 3. & Ruiz *supra num. 17.* citant S. Th. S. Bonau. Capreol. Caiet. Ferrar. & alios, sed certè si in eo sensu dumtaxat esset axioma verum, nulla non possent esse inter se distincta etiam in creatis, quantumuis identificata cum tertio, quia semper quantumuis distincta essent idem secundum id, quod commune haberent in ipso tertio, vti euenit in personis diuinis. Tum explicatio ista inutile reddit axioma, vt ex illo possit inferri absoluta identitas eorum, quae identificantur cum tertio, qualis citra omne dubium ab omnibus in creatis infertur.

S. Th. 1. part. *quest. 28. artic. 3. ad 1.* & cum eo Thomistae communiter dumtaxat censent tenere dictum principium in iis, quae re simul, & ratione sunt eadem vni tertio, nonverò in iis, quae ratione differunt, vti personalitates diuinae differunt ab essentia, quia nimirum, vt exponit Gran. *supra*, solum est euident identificari inter se, quae ita sunt eadem vni tertio, vt ne ratione quidem habente in re fundamentum distinguantur ab illo. Sed primum ego non capio, quid ad rem distinctio, aut identitas rationis à solo intellectu nostro dependens, quando sermo est de identitate reali plurium cum tertio; quanquam enim nos non possumus apprehendere inter se distincta, nisi, quae à tertio pariter distincta apprehendimus. At nostrae apprehensiones, quid conferunt, vt realiter inter se distinguantur, quae realiter à tertio distincta non sunt? Certè etiam cum iudicamus esse eadem inter se, quae sunt eadem vni tertio, apprehendimus, illa
tum